

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2077

Vragen van de leden **Kwint** (SP) en **Westerveld** (GroenLinks) aan de Minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs over *het bericht dat schoolbesturen jarenlange partnerschappen sluiten met commerciële uitzendbureaus voor de inhuur van flexibel onderwijspersoneel* (ingezonden 15 februari 2022).

Antwoord van Minister **Wiersma** (Primair en Voortgezet Onderwijs) (ontvangen 15 maart 2022).

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «In zee met de commerciëlen voor «flexibele» leraren»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat vindt u ervan dat schoolbesturen de bizarre prijzen van uitzendbureaus voor de externe inhuur van leraren nu ontlopen door de inhuur van flexibel personeel aan te besteden voor miljoenen euro's?

Antwoord 2

Ook in deze tijden van arbeidsmarktkrapte is de inzet van flexibel personeel via uitzendbureaus soms nodig, bijvoorbeeld voor vervanging bij ziekte. Bij de inzet van flexibel personeel is het aan de schoolbesturen om het onderwijsgeld doelmatig te besteden; extreem hoge tarieven van uitzendbureaus behoren daar niet toe. Een grotere aanbesteding, bijvoorbeeld door gezamenlijke schoolbesturen in een regio, kan een manier zijn om controle te houden over de kostprijs en excessen tegen te gaan.

Vraag 3

Hoe vallen deze grote aanbestedingen te rijmen met de aangenomen motie-Kwint/Westerveld² waarin de regering wordt verzocht spoedig afspraken te maken met schoolbesturen om het gebruik van uitzendbureaus

¹ AOb.nl, 8 februari 2022, In zee met de commerciëlen voor «flexibele» leraren

² Kamerstuk 27 923 nr. 336

tot een absoluut noodzakelijk minimum te beperken? Waarom wordt deze motie niet naar behoren uitgevoerd? Hoe bent u van plan dat wel te gaan doen?

Antwoord 3

Richting de werkgeversvertegenwoordigers en de schoolbesturen zal ik aandacht blijven vragen voor een evenwichtige en doelmatige inzet van personele middelen. In mijn reactie op het rapport «Publiek karakter voorop» van de Onderwijsraad (over het toenemende private aanbod op scholen) van 24 februari 2022³, heb ik aangegeven dat ik samen met de sectorraden strengere eisen ga opstellen voor de samenwerking van scholen met private partijen.

Vraag 4

Deelt u de mening dat met deze aanbestedingen het probleem van lerarentekorten en de weglek van grote sommen onderwijsgeld naar commerciële bedrijven niet opgelost wordt? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 4

Het lerarentekort is een groot en breed vraagstuk dat vraagt om gerichte maatregelen langs meerdere lijnen en om samenwerking op meerdere niveaus. Met het bieden van tijdelijke vervanging kunnen ook uitzendbureaus bijdragen aan de continuïteit van het onderwijs. Soms hebben scholen baat bij extern ingehuurde expertise. Ik vind het geen goede ontwikkeling als externe bureaus structureel de onderwijstaken gaan overnemen, dat moeten we echt voorkomen. Daarom ga ik, zoals hiervoor genoemd, met de sectorraden strengere eisen opstellen voor de samenwerking met private partijen.

Vraag 5

Deelt u tevens de mening dat deze aanbestedingen voor de inhuur van flexibel personeel het onderwijs nog verder «vermarkt» en dit een zeer onwenselijke ontwikkeling is? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 5

Zie mijn antwoorden op de vragen 2, 3 en 4. Ik juich het uiteraard toe als scholen de flexibele inzet van personeel intern of onderling organiseren. Tegen de achtergrond van de tekorten lopen zij echter tegen grenzen aan. Inhuur via een uitzendbureau kan dan een welkome tijdelijke oplossing bieden. Het is niet de bedoeling dat zij structureel onderwijsbasistaken gaan vervullen.

Vraag 6

Acht u het wenselijk dat schoolbesturen met deze aanbestedingen bijdragen aan de toename van tijdelijkheid, flex en uitzendconstructies, terwijl die juist het lerarentekort en de onderwijskwaliteit niet ten goede komen? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 6

Ik hecht grote waarde aan het stimuleren van vaste aanstellingen en meer uren werken. Dit zijn belangrijke onderwerpen uit het coalitieakkoord, naast het investeren in goede en voldoende leraren en schoolleiders. Momenteel werk ik mijn inzet op deze terreinen uit en ik ga daarover vervolgens graag met uw Kamer in gesprek.

Vraag 7

In hoeverre heeft de personeelsgeleding van de medezeggenschapsraad inspraak over het beleid rondom externe inhuur? Is het bestuur verplicht om contracten met uitzendbureaus voor te leggen aan de medezeggenschapsraad? Zo nee, welke bevoegdheden vallen dan onder artikel 12 van de Wet op de medezeggenschap op scholen aangaande het personeelsbeleid?

³ Kamerstuk 31 293, nr. 610

Antwoord 7

De personeelsgeleding van de medezeggenschapsraad heeft instemmingsbevoegdheid op de vaststelling of wijziging van de samenstelling van de zogeheten formatie. Dit betreft geen instemming op specifieke contracten, maar instemming op het algehele formatieplan bestaande uit de functiecategorieën en het aantal personeelsleden in de functies. In dit plan kan ook worden aangegeven welk deel van de functies wordt ingevuld door externe inhuur.

Tevens staat in de *Wet medezeggenschap op scholen* dat een school een medezeggenschapsreglement dient op te stellen. In dit reglement kunnen afspraken worden gemaakt over te nemen besluiten door het bevoegd gezag en over in welke gevallen er advies of instemming van de medezeggenschapsraad benodigd is. Scholen kunnen ervoor kiezen om een instemmings- of adviesbevoegdheid over het beleid rondom externe inhuur op te nemen in het medezeggenschapsreglement.

Vraag 8

Hoeveel onderwijsgeld gaat er inmiddels naar allerlei tussenbedrijven en uitzend- en detachingsbureaus voor de inhuur van externe leraren? Kunt u een overzicht geven van hoeveel geld er in de afgelopen tien jaar naartoe is gegaan?

Antwoord 8

Deze precieze informatie is niet voorhanden. In de «Trendrapportage Arbeidsmarkt Leraren po, vo en mbo 2021» die u in december heeft ontvangen (Kamerstuk 27 923, nr. 436, bijlage), is in hoofdstuk 3 informatie over Personeel niet in loondienst (PNIL) opgenomen. Deze gegevens gaan (zowel voor po als voor vo) over het jaar 2020.

Hieruit blijkt dat in het primair onderwijs ongeveer 0,6% (58 miljoen euro) van het totale personeelsbudget wordt besteed aan leraren via uitzend- en detachingsbureaus. Naar schatting 0,1% (12 miljoen euro) wordt besteed aan leraren die als zzp-er werken. In het voortgezet onderwijs wordt ongeveer 0,9% (62 miljoen euro) van het totale personeelsbudget besteed aan leraren via uitzend- en detachingsbureaus. Naar schatting 0,1% (11 miljoen euro) wordt besteed aan leraren die als zzp-er werken.

Vraag 9

Hoeveel kost het gemiddeld om een leraar in te huren via een commercieel uitzendbureau? Wat is het verschil qua kosten met het zelf in dienst nemen van diezelfde leraar? Kunt u een overzicht geven van die verhouding in de afgelopen tien jaar?

Antwoord 9

Hierover zijn geen gegevens voorhanden.

Vraag 10

Hoeveel leraren zijn er op dit moment in dienst via commerciële uitzend- en detachingsbureaus in zowel het primair als voortgezet onderwijs in Nederland?

Antwoord 10

Gegevens over aantallen leraren zijn niet voorhanden. Zoals in het antwoord op vraag 8 is weergegeven, beschikken we alleen over schattingen van het deel van het budget dat wordt besteed aan inhuur via uitzending en detachering.

Vraag 11

Wat vindt u van de publieke tegenhanger «De Brede Selectie», opgericht door het Amsterdamse openbare basisonderwijs zonder winst oogmerk als tegenhanger van de commerciële uitzendbureaus? Zou het publiek organiseren niet de voorkeur moeten genieten boven commercieel aanbesteden? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 11

Dat is een ontzettend mooi initiatief. Het idee van De Brede Selectie is niet nieuw, en het is ook goed om te zien dat niet alleen in Amsterdam maar ook in andere delen van het land besturen regionaal het initiatief nemen om vervanging en mobiliteit gezamenlijk op te pakken. Deels zijn deze initiatieven ontwikkeld in tijden van krimpende leerlingenaantallen (om te voorkomen dat personeel ontslagen moest worden). Daarnaast zien we dat ook de tekorten aanleiding kunnen zijn om gezamenlijk een vervangings- of mobiliteitscentrum in te richten. Dat kan ik alleen maar toejuichen. Overigens verwacht ik niet dat hiermee commerciële bureaus overbodig worden. Commerciële uitzendbureaus en regionale initiatieven van schoolbesturen kunnen hun eigen, beperkte, functie hebben in het Nederlandse onderwijsbestel. Zie verder mijn antwoorden op de vragen 2, 3 en 4.

Vraag 12

Bent u bereid schoolbesturen te stimuleren om samen te werken om op publieke wijze leraren te werven zoals het Amsterdamse openbare onderwijs doet? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 12

Dit doen wij al en wel via de regionale aanpak van de tekorten⁴. Op basis van deze regeling konden regio's subsidie aanvragen om gezamenlijk de tekorten aan te pakken. Ook het inrichten van een vervangingspool (of mobiliteitscentrum), zoals het Amsterdamse openbare onderwijs doet, kan daar deel van uitmaken. Net als bijvoorbeeld het (gezamenlijk) werven, opleiden en begeleiden van zij- instromers.

Vraag 13

Hoe gaat u het lerarentekort de komende jaren aanpakken? Welke lessen heeft u getrokken uit het beleid van Rutte III aangaande het lerarentekort? Wat zet u voort en wat is nieuw?

Antwoord 13

Zoals in het coalitieakkoord staat, investeren wij in leraren en schoolleiders om zo de kwaliteit van het onderwijs te verhogen. Door te investeren in (bij)scholing en professionele ontwikkeling, in het verlagen van de werkdruk en in de verbetering van de arbeidsvoorwaarden maken we het aantrekkelijk om te gaan en blijven werken in het onderwijs. Dat zijn belangrijke stappen om het lerarentekort aan te pakken en de kwaliteit van het onderwijs te verhogen. Over de verdere uitwerking, wat er nog meer mogelijk is en de doelstelling van de aanpak van de tekorten informeer ik uw Kamer dit voorjaar.

⁴ De subsidieregeling regionale aanpak personeelstekorten vindt u via de volgende link: Welke subsidies zijn er beschikbaar? | Lerarentekort | Aanpak Lerarentekort